

શ્રી
લોહાણાની ન્યાતનો શીરસ્તો

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર સ્વર્ગસ્થ

ડા. જોડાભાઈ ગોવનદાસ.

સ વત ૧૯૮૧

સં ૧૯૨૫

આવૃત્તિ બીજી.

પ્રત ૩૦૦

છપાવનાર—

દંકર જેણીલાલ જોડાભાઈ

અરાનપુરી ભાગળ—મુરત.

છાપનાર—

રઘુભાઈ લલ્લુભાઈ દેશાઈ

શ્રી “અનાવિલ” પ્રિ પ્રેસ, અરાનપુરી ભાગળ—મુરત

કચ્છ વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
૩, રાવાડ
અંબીર, ઇલે સમ્રાટ

૧૨૨૩-

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૨૨૩૮- વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગોરખાણની વ્યાવનો શીરમો

વિષય સંકલ્પસૂત્રે ૩૫૬

લોહાણાની ન્યાતનો શીરસ્તો

મુરત લોહાણા સમસ્ત પચાયતના શેઠ તથા સારસ્વત
પ્રાહ્મણ મળી સારસ્વત ગોરને દરેક પ્રસંગે શુ આપવું તથા
આસરામતુને શુ આપવું એ બાબત મેહેનત લેતા
મુખધવાસી ઠક્કર નરભેરામે શેઠ કાસીદાસ હુખણદાસ તથા
દયારામ પ્રાણવલ્લભદાસ વીગેરે લોહાણાઓ તથા જોષી
પ્રાણીશ કરે રૂઢનાથજીએ કતારગામમા ધરમશાળા શમરાવી
તે જોવા જઈ ત્યા લલાજમ બાબત ઠરાવ કર્યો તે સરવેના
દાયદા સાડ છે તે નીચે મુજબ.

સારસ્વત પ્રાહ્મણનો લલાજમ

ઠરાવ

૧) ના છોકરો જન્મે ને છઠી માંડે તો નેન માડે તેવું કાઠ નહી

૦) ના છકડી

૦૧ પુળનો

૦૧ મારતાન

૦૧ આશરામતુ

૨૧ વ્યતીપાત મુળ જેઠા શાંતી વીગેરે બાબત

૨) ગોરને ૧) આશરામતુને ૦૧ પરચુરણ પૈસા

૧૧ મુઝી

૧) ગોર મા આસરામતુ ને બેઉ હોય તો અડધોઅડધ

૦) ના છકડી ૦) ન મધુપતીપુળ ૦૧ મોશાળીઆ ગોરને

કીનબાબના જબસા રોપી કરેથી

વેહવા

૧) ગલાલ છાટનાર જોસીને, ૧) ગોરવાસણાનો
આશરાગતુને ૦ા મારધયા બે કન્યાના આશરાગતુને બીજા
બ્રાહ્મણ હાજર હોય તો ૦) મુજબ
૩ ૧) ગોર ખીર બાણનો કરી લે છે તે દાપામા મુજરે
આપે છે

૧૥ લુગડા ચડાવે

૧) ગોરવાસણાનો વરવાળા પાસે મારધયા સાથે
૦ા કન્યાવાળા પાસે ગોર યા આસરાગતુને

૬) જનોઈ

૩) આસરાગતુને ગોર તથા આસરાગતુ મન્ને હાજર
હોય તો ૩ા ૫) ધરધણી વેચી આપે અડી અડી ને
બેઉ એકજ હોય તો ૩ ૩) ૧ જોમીને ઉપદેશનો

૦ા પુળમાં પૈસા ૧) માજીતાનનો ૦ા વાજતે માજતે
મોજાણુ લાવેથી મોજાણીઆ ગોરને ને એમને એમ
હોય તો ૩ા ૦ા

૦) વેવાણુ મળેથી બ્રાહ્મણને યા ગોરને તેડી જાય તો
૦ા લગન દેખાડવાથી પત્રીકાનો બ્રાહ્મણને

લગન

૦ા ના માડવામુરતના

૦) ના છકડી ૦ા પુળનો ૦ા ગોત્રજને ચોડવાનો

૧ા ના માતા એકવડા

૦ા આશરાગતુને ૦ા જરી બેમા ૦ા પુળનો જોધીને

૦) ના છકડી માતા બેવડાનુ ડખલ

૪) ગ્રહશાંતીક

૩) ગોર યા આશરાગતુને ને બેઉ હોય તો વેહેચી લે

એક હોય તો ત્રણ રૂા દરેક પ્રાન્નણુ હોય તો ૦)~

- ૧) જ્ઞેશીને પરચુરણ પઠસા સાથે વરણીના ૦)~ મુજબ
ગ્રહસાતીકર્મા વરવાળાને તથા કન્યાવાળાને સરખો
ખરચ ગણવો

૧૧૧૩ ધડી

- ૧) ગોર વાસણાનો કન્યાના ગોરને ૦ા ધડીના દોરીઆ
લાવનારને ૦)~ ધડી ઘેર લાવે ને પુગ કરાવે માટે
૦ા વરને ગોર ગોરવાસણાનો લે કન્યાવાળા પાસે
૦)~ જળ જગમણી કન્યાનો ગોર લે

૧૧૧૪ તપશીલ

૧૩ વરવાળાને ખરચ ૦ા કન્યાવાળાને

માડવા ખરચ

- ૧) પોકતી વખતે કલશમાં તે ગોરનો હક તે જ્ઞેષી લેય છે
૧) છેડા બાધવાનો તે જ્ઞેશી લેય છે
૧) શ્રીકૃષ્ણ દાનનો જ્ઞેષીને યા કરમાનતર કરાવે તેને
૧) શ્રીકૃષ્ણ દાનનો કન્યાવાળા પાસે ઉપલો શખસ લેય
૫) લારી કઠાના માસતાનના ૦ા જગો ભાગો ૦ા
મોહોરનો ૦ા લગનપત્રીકાનો જ્ઞેષીને ૦ા કન્યા
પરણામણી જ્ઞેષીને
૧) પરચુરણ માયરામા તથા ચોરીમા ચોથા ફેરા વખત
૧) મોક્ષાળીઆ ગોરોને યા આશ્વરામતુને ૫) આશ્વરા
મતુને વરવાળો આપે ગોરના દાપામથી અપાવીને તે
૧) વરના ગોર યા આશ્વરામતુને કન્યાવાળો આપે

બાર આના તથા કુશન દક્ષણા મળી ૧) પેરામણી
વખતે ગોર યા આશરાગતુને વરવાળો આપે દક્ષણાને
ગોર ખુદ હાજર હોય ને તે કામ કરે તો આશરાગતુને
હક અપાય નહીં ૦ા કન્યા પરણી યેર આવે ને
ગોતરેજની પુગ્ન કરાવે વીગેરે

બ્રાહ્મણોને

૦ા લગન તાકીદે કરના પડે ને બ્રાહ્મણો એમ કહે કે
હમણા મગય બારમે છ વીગેરે ધણા વહેમ ધને
તો મરજીમા આવે તો જપ તપ કરાવે ન કરાવે
તો ધરધણીને શીર જોખમ છે એમા સારસ્વત
વીગેરેથી વાધો લેવાય નહીં ને કરતા ૩ ગા જપ
કરાવીને આપે

૦ા છતોડ

૦)~ છોડે બધિવા ૦)~ ગોતરેજે ચોડવા ૦ા આશરાગતુને
કિપલા ચાર આ ૦ા પછાશા જોશીને

અચરણી

૦ા ખોળો ભરી પુગ્ન કરતી વખત જોખીને

૦ા ગોતરેજે ચોડવાને ગોરને ૦ા માતા માટે તેના

૦)~ ગણપતી પુગ્નમા ૦)~ છકડીના ૦)~ પરચુરણ પુગ્ન
ના બે આના

૦ા આશરાગતુને } એમાથી એક હાજર હોય તો

૦ા ગોરને } બનેતા હક તેના

૧) અરચને દહાડે મોશાલુ બાવે ત્યારે મોશાળીયા ગોરને
વરવાળો આપે ગોતરેજ આમલ રાત્રે પુગ્ન કરી
રજા બાદ

મધ્યમત

ગરુડપુરાણ સારસ્વત પાસે વચ્ચાવુ તે પોતાના તડના
જોષી પાસે વચ્ચાવુ ને દક્ષાને દહાડે પાચ રૂપીઆ
સુધીનો ૧ માલ અથવા રોકડ આપવુ ધરધણીના તડના
જોષીને વાચના ન આવડે તો તે ગમે તેને તેડી લાવી
નચાવે

૦) = દશાશ્રાધ શારવાના

એકા દશાશ્રાધની વીગત

૪) આશ્વરાગતી બ્રાહ્મણ મા ગોરને તથા ૦૥ જોષીને ૦૥
કાઠા ખરચ ત્યાના ગોરને ૦૥ કારટીયા ગોરને
નાળીયર હામેથી આપવો ૦૥ પરચુણ પછશા
પુજા સાર રાખવા અગર બ્રાહ્મણને સોપી દેવા ને
અગીયારમુ સરાવે વરુણી જે બ્રાહ્મણ પામે કરાવે
તેને ૦) = જોઆના મુજબ આપવા

૧) મુઠાવડી મરી જાય અગર કુવામા પડી મરી જાય
તેને માટે ઉપલા લવાજમ કરતા જે પ્રજનમત કરાવી
રૂપીઆ ૧૧ વધારે આપવો

પ્રારમુ

૦) = શરાધ દક્ષણા ૦૬ રૂપાનો તાર પીડ બેરવા

૦૥ પ્રાયશ્ચીત ગહિદાનનો જોષીને વજ્ર ધડાપર
હાકવા સુતરકે અથવા રેશમી જેને જેવુ મલે તેવુ

૦૥ તેરમુ સરાવે દક્ષણાદાન વીગેરે સરાધની કીયામા

૦) = દર માસીસે દક્ષણા સારવાની

૦૥ ૭ માસીસે અધુરે દક્ષણા તથા વજ્રને પુરે ૭માસે ફક્ત

એજ આના ધારા મુજબ જે વખતે ધડા ભરે તે વખતે
વસ્ત્ર

- ૦૥ ૧૨શીએ સરાધની ઉપર મુજબ દહણા તથા વસ્ત્રો
- ૫) લીલ પરણાવવી
- ૧) જોશીને ૨) આસરાગતુને ૧) પરચુરણ વરણી ૦) =
મુજબ ૦૥ કાઠા ખરચ ૦૥ કારટીયાને નાળીયર હોમેથી
- ૦૮ દીવા દેવા બાબત જે આવે છે ને આસરાગત પ્રાહ્મણને
- ૬૥ નારાયણબાળી કરાવે તો
- ૫) આસરાગતી પ્રાહ્મણને યા ગોરને બને હોય તો અરધે
હીરસે હાજર હોય તો ૧) તકના જોશીને ૦૥
પદસા પરચુરણ
- ૪) હાથ જોડ વરન ઉગ્રવવુ વીગેરે
- ૨) ગોર યા આસરાગતુ પ્રાહ્મણને ૧) જોશીને ૧) પદસા
પરચુરણ પુજના વરણીના ૦) = ધારા મુજબ
- ૭) વાસતુ ધરતુ યા મકાન નવુ કરેથી
- ૫) આસરાગત તથા ગોર યા કરમાનતર કરાવે તેને
આપવા ૧) જોશીને ૧) પદસા પરચુરણ ને વરણીના
ધારા મુજબ
- ૬) કાઠ મદીરે ગાય આપેથી એટલે ન્યાતના શેઠને તેડાવી
રૂબરૂ તરપણુ કરેથી
- ૫) ગોર તથા આસરાગતુ વચ્ચે ને એક હોય તો સરવે તે તા
પુજના પદસા સુધા ૧) જોશીને
- ૩) પાકુ ધરમ કરે શેઠને તેડાવી તરપણુ કરેથી

૨) આશરાગતને થા ગોરને ના જોશીને ના પુખા પૈસા
સરાધ

ના તરપીડીની દક્ષણ સરાવેથી

૨૧ વ સોવરસ નારાયણ બગી કરેથી ૩૧ ૨) આસરાગતને
ને ના જોશીને

જેમ આશરાગતને ગોર એમ લખ્યા છે તેમા કાઠ વાધાની
તકરાર આવે તો જે ઉપર મતાવ્યા મુજબ લવાજમ ઠેરવુ હોય
તેમાથી વર ધણીએ અડધો અડધ બને જણને આપવુ તે કરતા
ન માને તો શેઠને ત્યા મોકલવુ તે સફાઈ કરશે ઉપલુ લવાજમ
ન્યાતના શેઠાએ તથા ખીજા કેટલાએકે કતારગામમા ધરમશાળામા
વાસ્તુ થા જોવાનેમને જઈ જોવી મણીશ કર રૂઘનાથજીને પુછી ફેરવ્યુ
છે તે આમન કાઠથી વાધો વેવાય નહી નેથી ચાતના પાંચ
પચીસ માણસની રૂમરૂ મણીશ કર જોવીની લવાજમ ઠેરવવા બાબત
સહી પણ કરાવી લીધી છે

આશરાગતને કામ સોપવા માબત ધરમણીને ખુશી સાથે છે
ગમે તે બ્રાહ્મણને મે પે પણ સારસ્વતને સોપે તેમાથી કાઠથી વાધો
લેવાય નહી

સારસ્વત બ્રાહ્મણ લવાજમ આપતા છતાં ના કહે તો શેઠને
કહી ગુજરાતી બ્રાહ્મણ પસે કામ કરાવવુ જોશી શબ્દ છે તે
પોતાના પક્ષના સમજવા સારસ્વત બ્રાહ્મણ થા ગોર બાબત લવાજમ
ઠેરવે તે નહી પણ કેટલેક ઠેકાણેથી બરાબર લવાજમ મળતુ
નહોતુ તેમ વખતે વધારે લેતા એ બાબત વણા વરસ થયા તકરાર
ચાલતા તેથી કેટલાએક કટાણી જઈ દુખ ભોગવતા બ્રાહ્મણોને
દુ ખમાથી દુર કરવા તથા લોહાણાનુ ભલુ ઇચ્છવા સાર મુખાઈ

વાસી ઠંકર નરભોરામ પીતાબરદાસે ગહેનત લઇ ઠરાવ કર્યો છે
 તેમા કેટલાએક માણસ એકઠા થઇ ખીલદૂલ તકરાર ન પડે મા
 ઉપલો ઠરાવ કર્યો છે કે તે ખામત સર્વે એ મુજબ વર્તી પ્રાપ્તિ
 દરેક કામે આપવુ કોઇ કામમા દેહ સુધીનુ આપો ગઉદાન
 આપો એવી તકરાર કરે છે તેથી લખ્યા કરતા કોઇજ વધારે આપ
 નહી તેમ ઓછુ આપવુ નહી એમા બનેને લાલ થશે એ
 સમગ્ર છપાવી પ્રસીદ્ધ કયુ છે

જોષી મણીશ કર રૂઘનાથજી સહી દા. પોતે

સોઠ ઠંકર કાશીદાસ ભુખણદાસ

„ મોતીરામ ત્રીકમદાસ

„ દયારામ પ્રાણવલ્લભ

„ ભુખણદાસ જગજીવનદાસ

„ કંસનારામ જોડાભાઈ

„ કંસનદાસ પુળભાઈ

„ ભુખણદાસ કંસનદાસ

„ ભુખણદાસ જગજીવનદા

„ ગોવનદાસ ખુશાભદાસ

„ દુલભદાસ હરીવલ્લભદાસ

